

A FELFEDEZŐ TUDOMÁNY

Dr. BESZTERI BÉLA

THE DISCOVERY SCIENCE

THE DISCOVERY SCIENCE IS THE SYSTEMATIC SYSTEM OF THE KNOWLEDGE, THE DISCOVERER RESEARCHER MEANT POSSIBILITIES AND FUTURE OF THE SOCIETY THE CONCEPT OF THIS KNOWLEDGE WANT TO ANALYZE THIS THEME.

IT SPEAKS ABOUT RECENT CIVILIZATIONS EXPERIENCES THE REALITIES AND THE LONG-STANDING RANGE EFFECTS.

SILK ROAD IS THE COMMERCIAL ROUTE BETWEEN CHINA AND THE WESTERN WORLD.

THE DISCOVERY SCIENCE MEANT THE POSSIBILITIES AND THE FUTURE OF THE SOCIETIES. THE BIG GEOGRAPHICAL DISCOVERIES GETTING TO KNOW OF THE WORLD.

A felfedező tudomány. 40 éves a VEAB

Az MTA Veszprémi Területi Bizottsága 1972-ben alakult meg. Immáron 40 éve fejti ki tudományszervező tevékenységét.

Jelenleg mintegy 1550 tudományos kutató és oktató dolgozik Győr-Moson-Sopron, Vas, Zala, Komárom-Esztergom, Veszprém, Fejér megye tudományos élete és fejlődése érdekében.

Gazdaság, Jog- és Társadalomtudományi Szakbizottságunk 12 munkabizottságban fejti ki tevékenységét. Ennek keretében működik a filozófiai, szociológiai, a közgazdasági, a közigazgatási, a teológiai, a gazdasági és polgári jogi, a büntetőjogi, a mező- és erdőgazdasági, a politikatudományi, a logisztikai, a kommunikáció és a regionális és területfejlesztési munkabizottság. Mindez a sokszínűség lehetővé teszi a választott témák komplexitásra törekvő feldolgozását.

Szakbizottságunk évről-évre 1-1 nagy konferenciát tart.

Hosszú időn keresztül ennek helyszíne Komárom volt, jelenleg (2012 óta) Győrben, a Széchenyi István Egyetemen kerül megrendezésre. Szakbizottsági konferenciákat egyébként Veszprémben és Székesfehérváron is rendeztünk.

Az utóbbi 4 évben bekapcsolódott a munkába a Budapesti Gazdasági Főiskola. Nyomdájukban készültek a szakbizottsági konferenciánkon tartott előadások anyagát tartalmazó igényes kötetek.

A szakbizottságunkhoz tartozó 12 munkabizottság évente 45-50 konferenciát rendez. Ezek helyszínei: Székesfehérvár, Sopron, Szombathely, Esztergom, Keszthely, Mosonmagyaróvár, Zalaegerszeg és Nagykanizsa.

Jelen tudományos ülésünk témája „a felfedező tudomány”. Mivel korszakváltás határához ért világunk, óriási kihívások állnak a tudomány művelői előtt. Igaz ez a természet, a társadalom és az emberi gondolkodás legkülönbözőbb szegmenseit kutató csoportok, személyek tevékenységére.

Felfedező kutatások

„A felfedező kutatások jelentik a tudomány lehetőségeit és jövőjét” – fejtette ki Pálincás József akadémikus, az MTA elnöke.¹ A felfedező kutatások, az eredeti, nagy felismerések, az innováció kutatásának megteremtése. Ezen múlik a tudomány, a tudás, társadalmi-gazdasági működés jövője.

Az emberiség történetében a nagy földrajzi felfedezések mindig nagy átrendeződésekkel is jártak. Térségek emelkedtek fel és süllyedtek alá, új- és új csoportosulásoknak adva át fejlődést szolgáló stafétabotot. Az ókori kelet, majd a görögök és a Római Birodalom története egyaránt példázza ezt. A népek kultúrájának egymásra ható megtermékenyítő erejét jól példázza a „Selyemút” kontinenseket összekötő szerepe is. A nagy földrajzi felfedezések a 15. és 16. században az európaiaknak a világ megismerésére irányuló felfedező útjai,² amelyeket olyan újítások tettek lehetővé, mint a természeti asztrolábium, bolygók és felhasználása, az iránytű használatának általánossá válása, könnyű és gyors hajó, a karavella megépítése. A felfedezések főbb motiváló tényezői a kíváncsiság, tudásvágy és bátorság. Ezek gazdagítják a világról meglévő ismereteket, határozzák meg gondolkodásunkat, befolyásolják jövőnket.

A tudományos kihívások, az azokra adott válaszok minden korban érdekütközésektől motiváltan jelennek meg. Ezek sokszor nehezítik, lelassítják a tudományos válaszok megszületését.

John Kenneth Galbraith híres amerikai közgazdász bírálta kora kapitalizmusát, megfogalmazva, hogy a szegénység ördögi köreiből kitörni képtelen egyének „belenyugszanak” helyzetükbe. Ez a „belenyugvás” elmélet lényegében újra és újra felveti a kérdést: a legjobb tudományos felismerések és az emberi önzés, ostobaság közötti ellentmondásból fakadó bizonytalansági tényező feloldható-e valaha?

Érdekes az idei HVG egyik számában megjelent cikk Fazekas Károly tollából, amely egy biológus kutatócsoport megállapításaira hívja fel a figyelmet.³ A megállapítás lényege, hogy a globalizációs világ pénzügyi rendszerei – hasonlóan a komplex ökológiai rendszerekhez – sérülékenyek, akár jelentéktelennek tűnő változások is súlyos válságjelenségekhez vezethetnek. A kutatócsoport cikke 2008 februárjában, vagyis hónapokkal a pénzügyi világválság kitörése előtt jelent meg.

Elgondolkodtatók azok az elemzések is, amelyek a technológiai fejlődés lassulásáról és ezzel összefüggésben a fogyasztói társadalmakban jelentkező életszínvonalbeli problémákról szólnak. Ashoka Mody professzor⁴ vitatkozva ugyan Robert Gordon túlzottnak ítélt pesszimizmusával egyetért azzal, hogy a növekedés alapjául szolgáló termelékenységemelkedés az utóbbi 10 évben lassult. Épp ennek tudja be ő is, hogy a növekvő jólét illúziója pénzügyi „buborékokat”, majd válságot idézett elő. Egyben figyelmeztet: a szerkezeti reformok fontosak, de nem hoznak látványos áttörést a növekedésben. Épp ezért a gazdaságok tartósabb lassulása mellett egyre sürgetőbb feladat a pénzügyi egyensúlytalanságok kezelése. Ez a „kezelés” azonban függ a nemzetközi erőviszonyok átrendeződési folyamatától és attól, hogy a vezető nagyhatalmaknál az egymásnak feszülés vagy az értelmes kompromisszumkeresés bizonyul-e erősebbnek. Sajnos a jelen fejlemények inkább a vezetés nélküli világ, a bizonytalanság és a hanyatlás állapotát mutatják. Az USA vezető képessége megkérdőjelezhető, míg Kína még nem képes helyébe lépni. Egyszerűen nem képesek a hatékony együttműködésre. Európában is erősödnek a belső ellentmondások. A növekedés beindulása késik, az euró-zóna is súlyos gondokkal küzd. Az

¹ Pálincás József: Jövönk múlik rajta. Napló, 2012. november 6. 3.

² Magyar Nagylexikon. A felfedezés. Bp. 203., 828.

³ Fazekas Károly: Méhek meséje 2. o. HVG febr. 26. 16.

⁴ Ashoka Mody: Vége a gazdasági növekedésnek. HVG 2013. febr. 23., 8.

emberi tényező szerepe megnő: sikerül-e az érdekek közösségét preferálni, vagy e sokszínű és érdekellentétektől is szabdaltságot a káoszt jelentő szétrobbanás irányába tolódik el.⁵

A magyar jövő sem mentes az előbbi kockázatoktól, váratlan eseményektől. Ugyanakkor a ma embere egyre több lehetőség közül választhat, mint bármikor korábban a történelem során. Magyarország is részese az előzőekben jelzett kockázatoknak. Boldogulása e nagyobb európai szövetség szerves részeként képzelhető el. Ebben a folyamatban van óriási szerepe a tudomány által ösztönzött és felismert cselekvésnek.

Irodalomjegyzék

Ashoka Mody: Vége a gazdasági növekedésnek. HVG 2013. febr. 23.

Blahó Miklós: GO. Vezetetlen világ. Népszabadság, 2012. márc. 3.

Fazekas Károly: Méhek meséje 2. o. HVG febr. 26.

Magyar Nagylexikon. A felfedezés. Bp. 2003., 828.

Pálincás József: Jövönk múlik rajta. Napló, 2012. november 6.

⁵ Blahó Miklós: GO. Vezetetlen világ. Népszabadság, 2012. márc. 3., 4.